

КОНСОЛІДАЦІЯ АГРАРНИХ ЗЕМЕЛЬ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

НАРАЄВСЬКА Аліна Іванівна

*Студентка 1-го курсу ОС «Магістр»
спеціальності «Геодезія та землеустрій»*

Науковий керівник

КОЛГАНОВА Ірина Григорівна

*к.е.н., доцент кафедри
землепорядного проектування*

Національний університет

біоресурсів і природокористування України,

м. Київ, Україна,

kolganova_i@nubip.edu.ua

У ході земельної реформи в Україні понад 60 % земель сільськогосподарського призначення перейшло у приватну власність шляхом розпаювання, що спричинило значну фрагментацію земельних масивів. Це негативно вплинуло на раціональне землекористування, соціально-економічний стан та сталий розвиток сільських територій. Консолідація земель розглядається як ключовий інструмент подолання фрагментації, проте її ефективне впровадження досі не забезпечене належним законодавчим регулюванням. На сьогодні впровадження моделі консолідації могло б суттєво сприяти сталому землекористуванню та розвитку сільського господарства, особливо з урахуванням успішного європейського досвіду [1].

Розвиток територій землеволодінь (землекористувань) в Україні відбувається під впливом комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів, які визначають їх соціально-економічну динаміку та потенціал сталого функціонування. Зовнішні фактори включають правові, макроекономічні (динаміка національної економіки та світові тенденції), інституційні, фінансові (бюджетний, кредитний, інвестиційний) та цінові аспекти. Внутрішні фактори охоплюють географічне положення, забезпеченість природними та трудовими ресурсами, структурний, інституційно-організаційний, інфраструктурний компоненти, а також рівень ініціативності сільських мешканців. Пріоритетність окремих факторів варіюється залежно від типу форми землеволодіння (землекористування), віддаленості від центрів, наявності ресурсів, що зумовлює необхідність диференційованого підходу до розробки заходів розвитку.

Зменшення чисельності населення та зростання бідності виступають критичними сигналами для формування системної державної політики, спрямованої на забезпечення сталого розвитку територій землеволодінь (землекористувань)[2]. Розвиток цих територій значною мірою залежить від раціонального використання земельних ресурсів, ефективність якого

ускладнюється наслідками земельної реформи в Україні – фрагментацією ділянок, незручною конфігурацією масивів, переважанням орендних відносин та застосуванням традиційних, часто екологічно недоцільних технологій.

Ці проблеми призводять до зниження продуктивності сільськогосподарського виробництва та гальмування соціально-економічного прогресу сільських громад. Землеустрій виступає ключовим інструментом державної земельної політики, що поєднує правові, організаційні, економічні, соціальні та екологічні заходи для оптимізації землекористування як у межах населених пунктів, так і за їх межами [3].

Консолідація земель сільськогосподарського призначення виступає ефективним інструментом сталого розвитку територій землеволодінь (землекористувань), оскільки її цілі тісно перетинаються з ключовими завданнями такого розвитку. Цілі консолідації земель сільськогосподарського призначення включають удосконалення структури господарювання, підвищення якості життя населення, охорону навколишнього середовища та збереження культурної спадщини. Усі ці цілі безпосередньо узгоджуються з практичними заходами впровадження консолідації, зокрема з розвитком транспортної та меліоративної інфраструктури, перерозподілом земельних ділянок через обмін, об'єднання чи купівлю-продаж, а також із заходами охорони земель і ландшафтів, створенням рекреаційних зон.

Для ефективної реалізації консолідації земель необхідно дотримуватися ключових принципів: добровільності та ініціативи з боку громади, демократичності й широкої громадської участі, комплексного міжсекторального підходу з обов'язковим урахуванням взаємозв'язків між селом і містом, а також пріоритетності покращення умов проживання та якості життя населення над суто виробничими цілями сільського господарства. Такий підхід перетворює консолідацію на багатовимірний процес, що поєднує раціональний перерозподіл земель з регіональним плануванням і сприяє комплексному соціально-економічному та екологічному прогресу територіальних громад [4].

Список використаних джерел:

1. Боднарук І. Л., Слободян Т. Я. Консолідація земель сільськогосподарського призначення як один із заходів землеустрою для забезпечення сталого землекористування. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025. Том 10. № 1. С. 51–54.
2. Попов А. С. Консолідація земель: навч. посіб. / Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: МНАУ, 2024. 368 с.
3. Попов А. С. Консолідація земель: навч. посіб. / Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: МНАУ, 2024. 368 с.
4. Попов А. С. Інституціональні засади консолідації земель сільськогосподарського призначення: теорія, методологія, практика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.00.06 – економіка природокористування та охорони навколишнього середовища / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів, 2018. 40 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«GEOPOINT»

5-6 березня 2026 року

**PROCEEDINGS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

«GEOPOINT»

March 5-6, 2026

УДК 332.2/.7:528.4/.9"364"(082)

ISBN 978-617-8798-98-7

«GEOPPOINT»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, Україна, 5-6 березня 2026 року: матеріали конференції. Київ: НУБіП України. 2026. 332 с.

Рекомендовано Вченою радою факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 5 від 19 березня 2026 року)

У збірнику матеріалів конференції подано результати сучасних наукових досліджень за секціями: землеустрій та кадастр в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, оцінка земель, врахування збитків та управління ризиками, геопросторові технології та ДЗЗ. Розраховано для науково-педагогічних працівників, представників науково-дослідних установ, науковців, спеціалістів установ та фахівців землевпорядного напрямку, аспірантів, студентів.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове. Автори матеріалів несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей, відповідаючи принципам академічної доброчесності.

Відповідальні за випуск: І. А. Опенько, О. Д. Грищак